

Fremsat den 6. februar 2025 af kulturministeren (Jakob Engel-Schmidt)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om sikring af kulturværdier i Danmark og om supplerende bestemmelser til forordning om indførsel og import af kulturgenstande

(Ændring af reglerne om tilbageholdelse og beslaglæggelse, sanktioner for overtrædelse af indførselsforordningens bestemmelser om importørerklæringer og importlicenser m.v.)

§ 1

I lov om sikring af kulturværdier i Danmark og om supplerende bestemmelser til forordning om indførsel og import af kulturgenstande, jf. lovbekendtgørelse nr. 1267 af 25. november 2024, foretages følgende ændringer:

1. § 12 a, stk. 1, affattes således:

»Den kompetente myndighed, jf. § 14 a, stk. 1, vurderer efter anmodning fra told- og skatteforvaltningen om genstande, der efter toldloven er udtaget til kontrol, er omfattet af indførselsforbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, eller af reglerne om importørerklæring og importlicens i artikel 3, stk. 2, i forordningen.«

2. § 12 a, stk. 2, 1. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Politiet kan efter anmodning fra den kompetente myndighed, jf. § 14 a, stk. 1, efter reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 beslaglægge genstande, der vurderes at kunne være omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande eller af reglerne om importørerklæring eller importlicens i artikel 3, stk. 2, i forordningen. Politiet kan dog med henblik på efterfølgende vurdering fra den kompetente myndighed foretage en beslaglæggelse på eget initiativ, hvis formålet ellers ville forspildes.«

3. I § 13 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Med bøde straffes den, der indfører en kulturgenstand, der er omfattet af reglerne om importlicens eller importørerklæring, jf. artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, uden importlicens eller importørerklæring, jf. forordningens artikel 4 og 5.

Stk. 5. Med bøde straffes den, der i en importørerklæring eller ved ansøgning om en importlicens giver urigtige eller vildledende oplysninger eller dokumentation, eller undlader at fremlægge relevante oplysninger eller dokumentation af betydning for sagen, som vedkommende er i besiddelse af, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.«

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 6-8.

4. I § 13, stk. 4, der bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 3-5«.

5. Efter § 14 indsættes i kapitel 5:

»§ 14 a. Kulturministeren udpeger den kompetente myndighed i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, jf. forordningens artikel 4, stk. 11.

Stk. 2 Afgørelser om afslag på importlicens i henhold til forordningens artikel 4, truffet af den kompetente myndighed, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«

§ 2

Loven træder i kraft den 28. juni 2025.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Ændring af reglerne om tilbageholdelse og beslaglæggelse
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Skatteministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Fastsættelse af straf for undladelse af fremlæggelse af importlicens eller importørerklæring samt for afgivelse af urigtige oplysninger eller dokumentation i forbindelse hermed
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Kravet i art. 3, stk. 2, og sanktioner i artikel 11 i forordningen om indførsel og import af kulturgenstande
 - 2.2.3. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Kompetent myndighed i henhold til forordningen
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Konsekvenser for opfyldelse af FN's Verdensmål
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande etablerer fælles regler for handel med tredjelande for at sikre en effektiv beskyttelse mod ulovlig handel med og tab eller ødelæggelse af kulturgenstande, bevare menneskeheden kulturarv og forhindre finansiering af terrorisme og hvidvask af penge gennem salg af stjalne kulturgenstande til købere i Unionen.

Med forordningen indførtes den 28. december 2020 et generelt forbud mod indførsel af kulturgenstande til Unionens toldområde, hvis genstandene er ulovligt eksporteret fra tredjelande. Lov nr. 899 af 21. juni 2022 om ændring af lov om sikring af kulturværdier i Danmark fastsætter sanktioner for overtrædelse heraf, ligesom loven indførte en række sup-

plerende bestemmelser om håndhævelsen af forordningens forbud vedrørende beslaglæggelse m.v.

Fra den 28. juni 2025 vil der ifølge forordningen være krav om enten en importørerklæring eller en egentlig importlicens ved indførsel i Unionen af visse kategorier af kulturgenstande. I henhold til forordningens artikel 11 er det medlemsstaterne, der fastsætter sanktioner for overtrædelse af disse regler.

Hensigten med lovforslaget er at fastlægge sådanne sanktioner samt indføre og tilpasse øvrige nødvendige bestemmelser med henblik på at håndhæve forordningens regler, i form af bestemmelser om beslaglæggelse, om udpegning af kompetent myndighed og om afskæring af klageadgang.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Ændring af reglerne om tilbageholdelse og beslaglæggelse

2.1.1. Gældende ret

Det følger af toldlovens § 10 a, at Skatteforvaltningen foretager kontrol af, at der ikke ved indførsel i, udførsel fra eller transit gennem det danske toldområde sker overtrædelse af forbud mod indførsel, udførsel eller transit, der er fastsat af sikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige, veterinære, plantepatologiske, valutamæssige eller andre grunde.

Når Skatteforvaltningen udtager en vare til kontrol, kan kontrollen dels bestå af en dokumentkontrol, dels af en fysisk varekontrol. Mens kontrollen pågår, må varen ikke fjernes fra det sted, hvor varen er frembudt, medmindre Skatteforvaltningen giver tilladelse. Ved ”frembudt” forstås, at Skatteforvaltningen underrettes om, at varen er ankommet og tilgængelig for toldkontrol, enten på et sædvanligt toldsted eller et andet sted, der på forhånd er anvist eller godkendt af Skatteforvaltningen.

Det følger af artikel 139, stk. 7, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 952/2013 af 9. oktober 2013 om EU-toldkodeksen (herefter toldkodeksen), at en vare ikke må fjernes fra frembydelsesstedet uden Skatteforvaltningens tilladelse, indtil kontrollen er gennemført. Som et led i kontrollen kan Skatteforvaltningen indhente faglig bistand og udtalelser fra andre parter, f.eks. en anden kompetent myndighed. Det er f.eks. relevant, hvis der er behov for at kvalificere varens art for at afgøre, om varen er omfattet af et indførselsforbud i medfør af lovgivningen på den kompetente myndigheds ressortområde.

En fysisk varekontrol efter toldkodeksens artikel 188 gennemføres som hovedregel på det sted, hvor varen er frembudt. Afhængig af varens art kan den fysiske varekontrol gennemføres hos en kompetent myndighed med lagerfaciliteter med særlige opbevaringsforhold, jf. også toldkodeksens artikel 189. Det er relevant, hvis varen vil lide skade, hvis den ikke opbevares under passende forhold, f.eks. med hensyn til temperatur, lys eller luftfugtighed.

Når varekontrollen er gennemført, træffer Skatteforvaltningen i overensstemmelse med toldkodeksens artikel 194 afgørelse om, hvorvidt varen kan frigives og dermed overlades til importøren. Viser varekontrollen, at varen er omfattet af et importforbud og derfor kræver en tilladelse til import som ikke foreligger, kan varen ikke frigives til importøren.

Finder Skatteforvaltningen i forbindelse med en toldkontrol en vare, der ikke er frembudt og toldangivet, anses varen som forsøgt indsmuglet. Når skyldige beløb, f.eks. til told, bøde og sagsomkostninger, er betalt, udleveres varer, der er taget i bevaring, under iagttagelse af de gældende almindelige indførselsforskrifter til den, hos hvem de er taget i bevaring eller beslaglagt, eller til en anden, der godtgør at være berettiget til varerne, jf. toldlovens § 83, stk. 3, 1. pkt. Når de nævnte skyldige beløb er betalt, er der ikke efter toldloven grundlag for fortsat at have varen i bevaring,

uanset at det er konstateret, at varen er omfattet af et importforbud eller en importrestriktion.

Ved en ændring af loven, jf. lov nr. 899 af 21. juni 2022, blev der i lov om sikring af kulturværdier i Danmark og om supplerende bestemmelser til forordning om indførsel og import af kulturgenstande (herefter kulturværdiloven) indsat § 12 a. Hensigten var at opnå sikkerhed for, at en genstand, der var ulovligt udført fra sit oprindelsesland, men blev indført i Danmark med en korrekt toldangivelse, kunne tilbageholdes.

Det følger af kulturværdilovens § 12 a, stk. 1, at forsendelser, der vurderes at indeholde genstande, der er omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, kan tages i bevaring af Skatteforvaltningen eller politiet, når de i henhold til toldloven er frembudt korrekt, med henblik på at anmode Kulturministeriet om at vurdere 1) hvilken del af den pågældende forordnings bilag genstandene er omfattet af, og 2) om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser.

Det følger af § 12 a, stk. 2, at Skatteforvaltningen eller politiet under iagttagelse af reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 kan beslaglægge forsendelser, der vurderes at indeholde genstande omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande. Beslaglæggelse kan ske med henblik på overdragelse efter kulturværdilovens § 13 a, uanset at betingelserne i retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 2, og § 803, stk. 1, 1. pkt., ikke er opfyldt.

Retsplejelovens kapitel 74 indeholder blandt andet §§ 802, 803, 805 og 806. Efter retsplejelovens § 802, stk. 1, og § 803, stk. 1, 1. pkt., kan genstande beslaglægges, hvis der med rimelig grund er mistanke om en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis eller bør konfiskeres, eller at genstanden ved lovovertrædelsen er taget fra nogen, som kan kræve den tilbage.

Efter retsplejelovens § 805, stk. 1, må beslaglæggelse ikke foretages, såfremt indgrebet står i misforhold til sagens betydning og det tab eller den ulempe, som indgrebet kan antages at medføre.

Efter retsplejelovens § 806, stk. 4, kan politiet træffe beslutning om beslaglæggelse, hvis indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes. Fremsætter den, mod hvem indgrebet retter sig, anmodning herom, skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes.

Reglerne om beslaglæggelse er i retspraksis anvendt analogt til beslaglæggelse af genstande til brug for retssager i udlandet, jf. Højesterets kendelse af 9. maj 1972 i sag

nr. 100/1972, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1972, s. 600 f., og Vestre Landsrets kendelse af 26. oktober 1987 i sag nr. 6-S. 1754/1987, offentliggjort i Ugeskrift for Retsvæsen 1988, s. 203 f. Det er en betingelse, at beslaglæggelse ville kunne ske i en tilsvarende dansk sag.

2.1.2. Skatteministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Når en toldkontrol og eventuel opkrævning af told, moms og afgifter er afsluttet, og der er truffet afgørelse om, hvorvidt varen kan udleveres til importøren, er Skatteforvaltningens opgave i forbindelse med indførslen af varen afsluttet. Der er dermed ikke et toldmæssigt formål med på dette tidspunkt at kunne tage en vare i bevaring eller beslaglægge den.

Det er vurderingen, at Skatteforvaltningens mulighed for at kunne tage en genstand i bevaring i medfør af kulturværdilovens § 12 a, stk. 1, kan ophæves.

En vurdering af, hvorvidt en vare er omfattet af indførselsforbuddet i artikel 3, stk. 1, eller kravene om importlicens og importørerklæring i artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande forudsætter en faglig ekspertise, som Skatteforvaltningen ikke besidder. Det vurderes derfor fortsat nødvendigt, at Skatteforvaltningen i forbindelse med gennemførelse af en toldkontrol kan indhente faglig bistand fra Kulturministeriet til brug for en vurdering af, hvorvidt en given vare er omfattet af forordningen. Der ses derfor ikke at være et behov for en særskilt hjemmel til at kunne tage varer i bevaring, mens kontrollen gennemføres.

Det foreslås at affatte § 12 a, stk. 1, således, at den kompetente myndighed efter anmodning fra Skatteforvaltningen vurderer, om genstande, der efter toldloven er udtaget til kontrol, er omfattet af indførselsforbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, eller af reglerne om importørerklæring og importlicens i artikel 3, stk. 2, i samme forordning.

Der henvises til punkt 2.3 om den kompetente myndighed i henhold til forordningen.

Med forslaget vil hjemlen i kulturværdiloven til, at Skatteforvaltningen og politiet kan tage en vare i bevaring, blive ophævet. Formålet med dette er at undgå tvivl om hvilket hjemmelsgrundlag en vare er taget i bevaring efter, så længe Skatteforvaltningen gennemfører en varekontrol. Forslaget ændrer ikke ved beføjelser, som Skatteforvaltningen har efter anden lovgivning, f.eks. toldloven og toldkodeksen.

Forslaget vil medføre, at når Skatteforvaltningen i forbindelse med en toldkontrol finder en vare, der kan være omfattet af indførselsforbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, eller af reglerne om importørerklæring og importlicens i artikel 3, stk. 2,

i forordningen, vil Skatteforvaltningen kunne anmode den kompetente myndighed om faglig bistand til at vurdere, om varen er omfattet af forordningen, og den kompetente myndighed vil i bekræftende fald kunne anmode politiet om at beslaglægge varen. Det bemærkes, at den kompetente myndigheds vurdering af, hvorvidt der skal anmodes om beslaglæggelse, ikke er en afgørelse i forvaltningslovens forstand.

Afklaringen af, om genstande er omfattet af forordningen eller ej, har betydning for, hvad der efterfølgende sker med genstanden.

Er varen ikke omfattet af forordningen, vil Skatteforvaltningen gennemføre toldkontrollen efter toldlovgivningens almindelige regler og udlevere varen til importøren, såfremt der ikke i øvrigt er noget til hinder herfor.

Er varen ifølge den kompetente myndigheds vurdering omfattet af forordningen, vil det være op til den kompetente myndighed at anmode politiet om at beslaglægge varen. Såfremt en del af en forsendelse vurderes at være ulovlig, og det ikke er muligt at adskille de formodet ulovlige dele fra forsendelsens øvrige indhold, vil den kompetente myndighed kunne anmode politiet om at beslaglægge hele forsendelsen.

Det foreslås derfor, at politiet under iagttagelse af reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 efter anmodning fra den kompetente myndighed vil kunne beslaglægge genstande, der vurderes at kunne være omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande eller af reglerne om importørerklæring eller importlicens i artikel 3, stk. 2 og 3, i samme forordning.

Det foreslås, at Skatteforvaltningens beslaglæggelseskompetence efter kulturværdiloven ophæves, da beslaglæggelsen sker med henblik på retsforfølgelse og evt. med henblik på overdragelse til oprindelseslandet ved kulturministerens foranstaltning efter lovens § 13 a, og at beslaglæggelsen dermed ikke angår toldmæssige forhold.

2.2. Fastsættelse af straf for undladelse af fremlæggelse af importlicens eller importørerklæring samt for afgivelse af urigtige oplysninger eller dokumentation i forbindelse hermed

2.2.1. Gældende ret

Efter kulturværdilovens § 13, stk. 3 og 4, straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel den, der overtræder forbuddet mod indførsel af kulturgenstande, der er ulovligt udført fra det land, hvor genstanden er skabt eller fundet, jf. artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019. Dette forbud omfatter alle de typer af kulturgenstande, der fremgår af forordningens bilag, del A. Overtrædelse af reglerne om

importlicens og importørerklæring er ikke i sig selv omfattet af kulturværdilovens nuværende straffebestemmelser.

Afhængig af de nærmere omstændigheder vil overtrædelse af reglerne om importlicens og importørerklæring kunne være omfattet af bestemmelser i straffeloven.

Det følger af straffelovens § 163, at den, som i øvrigt til brug i retsforhold, der vedkommer det offentlige, skriftligt eller ved andet læsbart medie afgiver urigtig erklæring eller bevidner noget, som den pågældende ikke har viden om, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Det følger af straffelovens § 171, at den, der gør brug af et falsk dokument til at skuffe i retsforhold, straffes for dokumentfalsk.

Straffelovens § 163 vil efter omstændighederne kunne finde anvendelse i den situation, hvor en importør angiver urigtige oplysninger i en importørerklæring. Straffelovens § 171, stk. 1, vil efter omstændighederne kunne finde anvendelse ved brug af falske dokumenter som dokumentation for oplysninger i importørerklæringen. Straffelovens bestemmelser vil dog kun være anvendelige ved forsætlige overtrædelser.

2.2.2. Kravet i art. 3, stk. 2, og sanktioner i artikel 11 i forordningen om indførsel og import af kulturgenstande

Artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande fastlægger, at kulturgenstande, der er omhandlet i forordningens bilag, del A, og som er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser, ikke må indføres til Unionens toldområde. Forordningens artikel 3, stk. 2, fastsætter særlige procedurer for import af særlige kategorier af kulturgenstande. Udgangspunktet er, at disse særlige procedurer udspringer af den særlige risiko for ulovlig handel, der er knyttet til genstande omfattet af forordningens bilag, del B og C.

Forordningens bilag, del B, omfatter arkæologiske genstande og dele af historiske og kunstneriske monumenter. Som sådanne anses også liturgiske ikoner og statuer, også selvom de oprindeligt har været fritstående.

Indførelsen af den særlige procedure for importlicens for disse kategorier af kulturgenstande må ses i lyset af, at denne type genstande generelt i særlig grad er udsat for ulovlig handel, bl.a. også fordi sådanne genstande normalt ikke i nutiden er mulige at udføre lovligt af deres oprindelseslande, og fordi denne type genstande i dag som udgangspunkt er offentligt ejet mange steder.

Reglerne må også ses i lyset af, at ulovlig handel med denne type genstande ofte er ledsaget af særligt betydelige skadevirkninger f.eks. ulovlige arkæologiske udgravninger eller deciderede plyndringer. I en del lande, der er vigtige fundsteder for kommercielt attraktive arkæologiske genstande,

kan den ulovlige handel ydermere bidrage til at finansiere kriminelle organisationer eller terrorgrupper.

Sådanne genstande er også omfattet af forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, som omfatter alle kulturgenstande (defineret ved bilagets del A). Det kan imidlertid være vanskeligt at håndhæve dette forbud, da det kan være vanskeligt at løfte et bevis for, at f.eks. en arkæologisk genstand er ulovligt udført fra sit oprindelsesland. Såvel oprindelseslandet som tidspunktet for genstandens udførsel herfra kan være vanskelige for myndighederne at fastslå.

Artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande fastlægger, at visse kulturgenstande kun må indføres i Unionen i medfør af særlige regler, og med visse undtagelser i medfør af forordningens artikel 3, stk. 4-5. Genstande, som er omfattet af forordningens bilag, del B, kræver en importlicens, mens genstande, som er omfattet af forordningens bilag, del C, skal være ledsaget af en importørerklæring. Disse krav træder i kraft d. 28. juni 2025. Importlicens udstedes efter ansøgning i det i forordningens artikel 8 angivne system, som stilles til rådighed af Kommissionen. Importørerklæring indgives på forhånd af den, der indfører en kulturgenstand omfattet af forordningens bilag, del C. Erklæring indgives også i det i forordningens artikel 8 angivne system.

Forordningens bilag, del B, omfatter arkæologiske fund samt dele af kunstneriske og historiske monumenter, der er mere end 250 år gamle. Genstande omfattet af forordningens bilag, del B, kan fra 28. juni 2025 kun indføres på Unionens område med en importlicens.

Forordningens bilag, del C, omfatter øvrige kulturgenstande (den generelle afgrænsning af kulturgenstande fastlægges i bilagets del A), som er mere end 200 år gamle og har en markedsværdi på mere end 18.000 euro pr. stk. Genstande omfattet af forordningens del C kan fra 28. juni 2025 kun indføres på Unionens område ved fremlæggelse af en importørerklæring.

Kravet om importlicens og importørerklæring omfatter, jf. forordningens artikel 3, stk. 4, ikke genstande, som er returvarer, jf. artikel 203 i forordning (EU) nr. 952/2013, genstande som indføres udelukkende med det formål at sørge for sikker opbevaring hos en offentlig myndighed, indtil de sikkert kan returneres, eller genstande, der indføres midlertidigt til bl.a. videnskabelige, bevaringsmæssige eller udstillingsmæssige formål af institutioner, der er godkendt med henblik herpå af det enkelte lands kompetente myndighed.

Kravet om importlicens omfatter, jf. forordningens artikel 3, stk. 5, ikke genstande, der er indført under proceduren for midlertidig import, jf. artikel 250 i forordningen (EU) nr. 952/2013, når de skal præsenteres på kommercielle kunstmesser. De skal i stedet ledsages af en importørerklæring, og vil senere skulle opnå importlicens, hvis de i forlængelse af et salg skal indføres permanent.

Reglerne om importlicens findes i forordningens artikel 4. Reglerne for importørerklæringer findes i forordningens artikel 5.

Forordningens artikel 11 pålægger medlemsstaterne at fastsætte regler om sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af bestemmelserne i forordningen. Det anføres, at sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

2.2.3. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det overordnede formål med de foreslåede sanktionsbestemmelser er at forhindre indførsel af ulovligt udførte kulturgenstande omfattet af forordningens bilag, del B og C.

Sådanne genstande er også omfattet af forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, som omfatter alle kulturgenstande (defineret ved bilagets del A). Det kan imidlertid være vanskeligt at håndhæve dette forbud, da det kan være vanskeligt at løfte et bevis for, at f.eks. en arkæologisk genstand er ulovligt udført fra sit oprindelsesland. Såvel oprindelseslandet som tidspunktet for genstandens udførsel herfra kan være vanskelige for myndighederne at fastslå.

Det er på den baggrund, at det blev vurderet nødvendigt i forordningen at fastsætte nærmere bestemmelser om, at det er den, der ønsker at indføre en arkæologisk genstand, der tilstrækkeligt skal dokumentere, at genstanden er lovligt udført fra sit oprindelsesland, jf. bl.a. forordningens artikel 4, stk. 7, litra d, hvor det fastslås, at en ansøgning om importlicens altid skal afslås, hvis myndighederne i oprindelseslandet har rejst krav om tilbagelevering. Dette må igen ses i lyset af de meget alvorlige skadevirkninger af ulovlig handel med genstande omfattet af forordningens bilag, del B.

Dette taler for, at det må anses for en alvorlig forseelse at unddrage genstande fra proceduren for importlicens, eller at opnå importlicens ved at udelade relevante oplysninger eller fremsætte urigtige oplysninger eller dokumentation, uanset om der i øvrigt kan løftes en bevisbyrde for, at en genstand er ulovligt udført fra sit oprindelsesland i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1.

Det er på den baggrund Kulturministeriets vurdering, at strafferammerne for overtrædelse af reglerne om importlicens bør være de samme som for overtrædelse af selve forbuddet mod indførsel af ulovligt udførte kulturgenstande i forordningens artikel 3, stk. 1, dvs. bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel op til 2 år. Skærpende omstændigheder skal forstås på samme måde som i gældende lov, dvs. at overtrædelsen er begået forsætligt eller groft uagtsomt, og der er opnået en økonomisk vinding eller der er andre omstændigheder, der kan sidestilles hermed.

Samtidig er det nødvendigt, at der kan straffes for uagtsomme overtrædelser, for at bestemmelsen kan anvendes til at håndhæve en forpligtelse til at udvise tilstrækkelig om-

hu. Uanset, at eksisterende strafbestemmelser allerede ville kunne anvendes på visse overtrædelser af forordningens regler om importlicens og importørerklæring, med straf ramme op til bøde og evt. fængsel i 4 måneder, vurderer Kulturministeriet derfor, at der er behov for en særskilt strafbestemmelse i kulturværdiloven. I visse tilfælde vil overtrædelse af forordningens regler dog også kunne udgøre dokumentfalsk i henhold til straffelovens §§ 171 og 172, der i særligt grove tilfælde hjemler straf ind til 6 års fængsel.

Forordningens bilag, del C, omfatter kulturgenstande (i henhold til bilagets del A), som er mere end 200 år gamle og har en markedsværdi på mere end 18.000 euro pr. stk. Afgrænsningen må ses i lyset af behovet for at underlægge genstande, der er i særlig høj risiko for ulovlig handel, og som samtidig har stor betydning for oprindelseslandets kulturarv, en særlig procedure, samtidig med, at der er behov for at afveje dette mod ulempen for borgerne og ressourceforbruget hos myndighederne. Forordningens skelnen mellem de to redskaber, importlicens og importørerklæring, må endvidere efter Kulturministeriets opfattelse ses som en afspejling af, at genstande omfattet af forordningens bilag, del C, som udgangspunkt i mindre grad end genstande omfattet af forordningens bilag, del B, er omfattet af risiko for ulovlig handel.

Det må dog samtidig understreges, at også reglerne om importørerklæringer i højere grad pålægger den, der indfører en kulturgenstand, ansvaret for at sikre sig den nødvendige dokumentation for, at en genstand er lovligt udført fra sit oprindelsesland. Sanktionerne for at unddrage genstande fra proceduren eller fremlægge urigtige oplysninger og dokumentation i forbindelse med importørerklæringer i skærpende tilfælde bør derfor være alvorlige, uanset om der samtidig kan løftes en bevisbyrde for en overtrædelse af selve forbuddet mod indførsel af ulovligt udførte kulturgenstande.

Det er på den baggrund Kulturministeriets vurdering, at strafferammerne for overtrædelse af reglerne om importørerklæring også bør være de samme som for overtrædelse af selve forbuddet mod indførsel af ulovligt udførte kulturgenstande, dvs. bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 2 år. Samtidig er det nødvendigt, at der kan straffes for uagtsomme overtrædelser, for at bestemmelsen kan anvendes til at håndhæve en forpligtelse til at udvise tilstrækkelig omhu. Straffelovens regler hjemler heller ikke straf for at indføre en genstand i landet uden at fremlægge licens. Forpligtelsen til at afdække, om en genstand er omfattet af dette krav påhviler som udgangspunkt den, der indfører den. Uanset, at visse eksisterende strafbestemmelser evt. ville kunne anvendes i visse tilfælde, med straf ramme op til bøde og evt. fængsel i 4 måneder, vurderer Kulturministeriet derfor, at der er behov for en særskilt strafbestemmelse i kulturværdiloven.

Det er hensigten, at den foreslåede § 13, stk. 4 og 5, også finder anvendelse på uagtsom overtrædelse af forordningens regler. Det forudsættes således, at den der indfører en kulturgenstand omfattet af reglerne udviser rimelig omhu i at sikre sig, at afgivne oplysninger er korrekte og rimelig omhu i

at vurdere, om en genstand, som man ønsker at indføre, er omfattet af reglerne. Såfremt forordningens regler overtrædes, men hvor der ud fra en konkret vurdering er udvist tilstrækkelig omhu, må dette anses for at ligge under den nedre grænse for strafbare overtrædelser, idet dette vil falde uden for, hvad der kan tilregnes gerningsmande som uagtsomt. Vurderingen af, hvorvidt der er udvist tilstrækkelig omhu foretages som hovedregel i praksis af den kompetente myndighed forud for politianmeldelse af et forhold.

I visse tilfælde kan man desuden have erhvervet en arkæologisk genstand under omstændigheder eller til en pris, der gør det naturligt at antage, at der er ikke er tale om en arkæologisk genstand, eller man kan have erhvervet en genstand, som det fremstår unaturligt at betegne som en arkæologisk genstand omfattet af reglerne, men hvor det efterfølgende ved toldkontrol konstateres, at der faktisk er tale om en arkæologisk genstand. Der kan f.eks. være tale om billige souvenirs, der fremstår uægte. Her må forholdet tilsvarende siges at lægge under den nedre grænse for strafbare overtrædelser, idet dette vil falde uden for, hvad der kan tilregnes gerningsmanden som uagtsomt, med mindre der er særligt grundlag for at antage, at den, der indfører genstanden, havde viden eller mistanke om, at der var tale om en reel arkæologisk genstand. Også her foretages vurderingen som udgangspunkt af den kompetente myndighed forud for politianmeldelse.

Det samme gør sig gældende for kravet om importørerklæringer for andre typer kulturgenstande, der er mere end 200 år gamle og har en værdi på over 18.000 euro stykket. Her vil den, der indfører en genstand, normalt kunne antage uden yderligere undersøgelse, at en genstand, man nyligt har erhvervet, faktisk har den markedsværdi, man har erhvervet den til, og såfremt det alligevel ved en nærmere undersøgelse fra den kompetente myndighed skulle vise sig ikke at være tilfældet, vil det igen kunne siges at ligge under den nedre grænse for strafbare overtrædelser, idet dette vil falde uden for, hvad der kan tilregnes gerningsmanden som uagtsomt.

Vurderingen heraf vil dog skulle foretages konkret. Det vil eksempelvis tale imod at anse forholdet for under den nedre grænse for straf, hvis forhold taler for at den, der indfører genstanden rent faktisk er vidende om, at genstanden har en højere markedsværdi, end vedkommende har betalt for den, f.eks. hvis køberen, i modsætning til sælger, kan sandsynliggøres at have gennemskuet, at et maleri er af en kendt kunstner.

Den foreslåede strafferamme i skærpselsbestemmelsen er fastsat ud fra en betragtning om, at den ulovlige udførsel af kulturgenstande, som den foreliggende lovændring har til hensigt at bremse, ofte indebærer alvorlig ødelæggelse af kulturarven. Indførsel af genstande kan have baggrund i ulovlige udgravninger af arkæologiske lokaliteter eller deciderede plyndringer af historiske og religiøse monumenter, ofte ledsaget af væsentlig ødelæggelse af kulturarven.

Strafferammen er endvidere fastsat ud fra hensynet til, at overtrædelse af reglerne om importlicens reelt må betegnes som svarende til en overtrædelse af det almindelige indførselsforbud, men uden at bevisbyrden for det almindelige indførselsforbud kan løftes. Det følger af forordningen, at det kun skal være lovligt at indføre arkæologiske genstande, såfremt det kan dokumenteres, at de er lovligt udført fra deres oprindelsesland (eller det land, hvor de senest har opholdt sig i fem år, såfremt oprindelseslandet ikke kan fastslås pålideligt eller genstanden er udført før 24. april 1972). Baggrunden herfor er, at det kan være meget vanskeligt at bevise, at en arkæologisk genstand faktisk er udført ulovligt af sit oprindelsesland, og at dem der handler med arkæologiske genstande kunne udnytte dette faktum, hvis ikke man indfører de særlige regler. De særlige regler træder således i mange tilfælde i stedet for det almindelige indførselsforbud, og bør have samme strafferamme.

Det bemærkes, at gerningsforholdet anses for fuldbyrdet, i det øjeblik en genstand indføres i Danmark, ikke først når denne har passeret toldkontrollen. Hvis indførsel af en genstand i strid med reglerne f.eks. konstateres i tolden i en lufthavn, straffes den, der har indført den, for at have overtrådt reglerne, og ikke kun for forsøg på overtrædelse af reglerne.

Med lovforslaget foreslås det således på baggrund af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, jf. punkt 2.2.2, at fastsatte sanktionsbestemmelser for indførsel af kulturgenstande i strid med reglerne i forordningen om importlicens eller importørerklæring, jf. forordningens artikel 4 og 5. Det foreslås at gøre det strafbart at undlade at fremlægge en importlicens eller en importørerklæring over for toldmyndighederne, når en sådan efter forordningen er påkrævet. Det foreslås ligeledes at gøre det strafbart at give urigtige oplysninger eller urigtig dokumentation i forbindelse med ansøgning om en importlicens eller afgivelse af en importørerklæring, herunder også at give vildledende oplysninger eller dokumentation, eller at undlade at fremlægge oplysninger eller dokumentation, som man er i besiddelse af, og som man ved eller burde vide kunne tale imod, at genstandene er lovligt udført fra deres oprindelsesland.

2.3. Kompetent myndighed i henhold til forordningen

2.3.1. Gældende ret

Ordningen vedrørende ansøgning om importlicenser findes ikke i dag. Det bemærkes, at lov om sikring af kulturværdier i Danmark og om supplerende bestemmelser til forordning om indførsel og import af kulturgenstande indeholder en ordning vedrørende eksporttilladelser, som søges hos Kulturværdiudvalget. I henhold til lovens § 14 kan Kulturværdiudvalgets afgørelser om eksporttilladelse ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

2.3.2. Kulturministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det følger af forordningens artikel 2, nr. 5, at den kompetente myndighed er den myndighed, som medlemsstaten har udpeget til at udstede importlicenser. Forordningen fastlægger ikke retningslinjer for udpegning af denne myndighed, og det er derfor Kulturministeriets vurdering, at der skal etableres lovhjemmel til at udpege denne myndighed. Den kompetente myndigheds afgørelser om tildeling af importlicens kræver faglige vurderinger for så vidt angår kulturgenstandes art og oprindelse, og kræver dermed kulturfaglig ekspertise. Det foreslås derfor, at hjemlen til at udpege denne myndighed tillægges kulturministeren.

Det er hensigten, at det vil være Nationalmuseet, der udpeges som kompetent myndighed, da Nationalmuseet er Danmarks hovedmuseum på det arkæologiske område og ordningen om importlicenser specifikt omfatter arkæologiske genstande. Skulle senere erfaringer med ordningen medføre, at det vurderes mest hensigtsmæssigt at overdrage opgaven, eller dele af den, til en anden institution, vurderes det dog mest hensigtsmæssigt, at dette kan ske uden ny lovgivning. Kompetencen til at udpege den kompetente myndighed foreslås på denne baggrund tildelt til kulturministeren.

Den kompetente myndighed skal således tage stilling til ansøgninger om importlicens i henhold til forordningens artikel 4. Dette er den eneste type afgørelse, den kompetente myndighed vil skulle træffe. Ansøger skal tilvejebringe dokumentation af relevant art for, at en genstand er udført fra det land, hvor den er skabt eller fundet, i overensstemmelse med dette lands love og bestemmelser. Alternativt kan der tilvejebringes dokumentation for, at genstanden er udført fra det land, hvor den senest har befundet sig i en periode på mere end fem år – og hvor opbevaringen skete med henblik på andet end midlertidig brug, transit, reeksport eller omladning – hvis det land, hvor kulturgenstanden er skabt eller fundet ikke kan fastslås pålideligt eller genstanden er udført herfra før d. 24. april 1972.

Stillingtagen til ansøgningerne vil kræve en nærmere faglig vurdering af dokumentationens pålidelighed og af forhold relateret til genstandenes nærmere karakter – f.eks. deres sandsynlige alder og oprindelsessted og fundsted, deres sjældenhed og sandsynligheden for, at forskellige typer oplysninger om proveniens faktisk ville være til stede.

Som udgangspunkt vil den kompetente myndigheds afgørelser om udstedelse af importlicens være omfattet af almindelig ulovbestemt rekursadgang, hvorefter en afgørelse truffet af en underordnet myndighed kan påklages til en overordnet myndighed.

Det er dog Kulturministeriets vurdering, at ministeriet ikke i praksis vil have forudsætningerne for at tage kvalificeret stilling til den kompetente myndigheds vurderinger. Det ville kræve en faglig indsigt i vurdering af arkæologiske genstandes sandsynlige alder og oprindelsessted og af hvilke proveniensoplysninger, der typisk foreligger om genstande. Kulturministeriet er ikke i besiddelse af en sådan faglig

indsigt. På den baggrund foreslås det, at Kulturministeriet ikke fungerer som rekursinstans.

Udover at behandle ansøgninger om importlicenser bistår den kompetente myndighed også Skatteforvaltningen ved vurdering af, om genstande kan være indført i strid med forordningens regler, og anmoder i givet fald politiet om beslaglæggelse af genstande med henblik på videre efterforskning. Den kompetente myndigheds vurderinger heraf er ikke afgørelser i forvaltningslovens forstand.

3. Konsekvenser for opfyldelse af FN's verdensmål

Lovforslaget vurderes at kunne have en positiv betydning for opfyldelsen af delmål 11.4, Indsatsen for at beskytte og bevare verdens kultur- og naturarv skal styrkes. Ulovlig handel med kulturarv er en markant årsag til ødelæggelse af verdens kulturarv, da ulovligt handlede genstande ofte erhverves ved ulovlige arkæologiske udgravninger eller plyndring af monumenter. Bekæmpelsen af denne handel bidrager således til at beskytte og bevare kulturarven på verdensplan.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner.

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for kommuner og regioner.

Lovforslaget vurderes at medføre begrænsede merudgifter for myndighederne i straffesagskæden, som kan håndteres inden for myndighedernes eksisterende økonomiske rammer.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning er ikke relevante for lovforslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ikke økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget gennemfører Danmarks forpligtelse til at fastsætte regler om straf for overtrædelse af regler i artikel 3, stk. 2, artikel 4 og artikel 5 i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, samt Danmarks forpligtelse til at gennemføre nødvendige foranstaltninger ved indførsel af kulturgenstande i strid med dette forbud.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 5. december 2024 til den 8. januar 2025 (34 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Auktionslederforeningen, Blue Shield Danmark, Bruun Rasmussens Auktioner, Dansk Kunst og An-

tikvitethandler Union, Danske Advokater, Danske Gallerier, Danske Universiteter, Dansk Institut for Internationale Studier, Davids Samling, Den Danske Antikvarboghandlerforening, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Foreningen af Kunsthaller i Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forbrugerrådet, Glyptoteket, ICOM Danmark, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KAD Kunst, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Lauritz.com, Organisationen Danske Museer, Retspolitisk Forening, Sotheby's København, Statens Naturhistoriske Museum og UNESCOs Nationalkommission.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører Danmarks forpligtelse til at fastsætte regler om straf for overtrædelse af regler i artikel 3, stk. 2, artikel 4 og artikel 5 i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, samt Danmarks forpligtelse til at gennemføre nødvendige foranstaltninger ved indførsel af kulturgenstande i strid med dette forbud.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af kulturværdilovens § 12 a, stk. 1, at forsendelser, der vurderes at indeholde genstande, der er omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets

forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, kan tages i bevaring af Skatteforvaltningen eller politiet, når de i henhold til toldloven er frembudt korrekt, med henblik på at anmode Kulturministeriet om at vurdere, hvilken del af den pågældende forordnings bilag genstandene er omfattet af, og om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser.

Det foreslås, at § 12 a, stk. 1, affattes således, at den kompetente myndighed efter anmodning fra Skatteforvaltningen

vurderer, om genstande, der efter toldloven er udtaget til kontrol, er omfattet af indførselsforbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, eller af reglerne om importørerklæring og importlicens i artikel 3, stk. 2, i forordningen.

Det foreslåede vil medføre, at Skatteforvaltningen kan anmode den kompetente myndighed, jf. punkt 2.3 ovenfor, om at vurdere, om genstande, der er udtaget til kontrol, er omfattet af indførselsforbuddet, der følger af den nævnte forordning. Skatteforvaltningens kontrol kan f.eks. ske efter toldlovens § 10 a, der bl.a. skal imødegå overtrædelse af forbud mod indførsel og udførsel. Den kompetente myndighed vil f.eks. kunne vurdere følgende:

- Hvilken del af den pågældende forordnings bilag genstandene er omfattet af.
- Om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser.
- Om genstandene er omfattet af reglerne om importlicens eller importørerklæring.
- Om der er afgivet urigtige oplysninger eller urigtig dokumentation i forbindelse med importørerklæringen vedrørende genstanden eller i ansøgningen om importlicens vedrørende genstanden.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af kulturværdilovens § 12 a, stk. 2, 1. pkt., at Skatteforvaltningen eller politiet – under iagttagelse af reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 – kan beslaglægge forsendelser, der vurderes at indeholde genstande omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

Det foreslås, at § 12 a, stk. 2, 1. pkt., ophæves, og at der i stedet indsættes to nye punkummer.

Det foreslås i § 12 a, stk. 2, 1. pkt., at politiet efter anmodning fra den kompetente myndighed og under iagttagelse af reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 kan beslaglægge genstande, der vurderes at kunne være omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande eller af reglerne om importørerklæring eller importlicens i artikel 3, stk. 2, i samme forordning.

Det foreslåede vil medføre, at det fremover er politiet, der kan foretage beslaglæggelsen, hvis den kompetente myndighed har anmodet om det. Skatteforvaltningen vil kunne beslaglægge genstandene efter toldlovens regler, i det omfang beslaglæggelse f.eks. sker til sikkerhed for betaling af told, moms og eventuelle afgifter.

Der henvises til punkt 2.3 om den kompetente myndighed i henhold til forordningen.

En beslaglæggelse vil alene angå den del af en forsendelse, der formodes at være ulovlig, hvis alene en del af forsendelsen formodes at være ulovlig, og det er muligt at adskille de formodet ulovlige dele fra forsendelsens øvrige indhold. Hvis det ikke er muligt, vil beslaglæggelsen angå hele forsendelsen.

Henvisningen til retsplejelovens kapitel 74 indebærer bl.a., at afgørelse om beslaglæggelse træffes af retten, med mindre indgrebs øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, jf. lovens § 806, stk. 1, 2 og 4. Tilsvarende kan der fremsættes begæring for retten om hel eller delvis ophævelse af beslaglæggelsen, jf. retsplejelovens § 807 c. Henvisningen til retsplejelovens kapitel 74 indebærer endvidere, at der eksempelvis vil kunne ske beslaglæggelse af en kulturgenstand, hvis den, der har rådighed over genstanden, med rimelig grund er mistænkt for en overtrædelse af forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, jf. retsplejelovens § 802, stk. 1, nr. 1. Tilsvarende vil der kunne ske beslaglæggelse af en kulturgenstand, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, hvis der grund til at antage, at der er tale om en overtrædelse af forbuddet i forordningens artikel 3, stk. 1, jf. retsplejelovens § 803, stk. 1, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse udelukker ikke, at der tillige kan ske beslaglæggelse i det omfang, det i øvrigt følger af retsplejelovens regler, eksempelvis beslaglæggelse med henblik på sikring af bevis, såfremt betingelserne herfor er opfyldt.

Det foreslås i § 12 a, stk. 2, 2. pkt., at politiet dog med henblik på efterfølgende vurdering fra den kompetente myndighed kan foretage en beslaglæggelse på eget initiativ, hvis formålet ellers ville forspildes. Beslaglæggelse sker også i disse tilfælde under iagttagelse af reglerne i retsplejelovens kapitel 74.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at selvom den kompetente myndighed ikke har anmodet politiet om det, kan politiet beslaglægge genstande, der vurderes at kunne være omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande eller af reglerne om importørerklæring eller importlicens i artikel 3, stk. 2, i samme forordning. Den foreslåede bestemmelse er begrænset til de tilfælde, hvor afventningen af en anmodning fra den kompetente myndighed vil medføre, at formålet med beslaglæggelsen ellers forspildes. I sådanne situationer vil politiet efter beslaglæggelsen skulle forelægge genstandene for den kompetente myndighed til vurdering af, om genstandene er omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande eller af reglerne om importørerklæring eller importlicens i artikel 3, stk. 2, i samme forordning.

Bestemmelsen vil f.eks. kunne anvendes i forbindelse med, at politiet i forbindelse med ransagning af et varelager ved mistanke om salg af stjalne varer finder varer, der måske ikke er stjalne, men som udviser tegn på at være blevet indført uden overholdelse af forordningens regler.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

I gældende ret findes der ikke en bestemmelse om straf for overtrædelse af reglerne om importlicenser og importørerklæringer i artikel 3, stk. 2, litra a og b, i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande. Afhængig af de nærmere omstændigheder vil overtrædelse af reglerne om importlicens og importørerklæring kunne være omfattet af bestemmelser i straffelovens § 163 og § 171. Straffelovens bestemmelser vil dog kun være anvendelige for så vidt at overtrædelsen af reglerne sker forsætligt.

Det foreslås, at der i lovens § 13 indsættes et nyt stk. 4 og 5 om straf for overtrædelse af reglerne i artikel 3, stk. 2, litra a og b i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

I det foreslåede *stk. 4* fastlægges det, at med bøde straffes den, der indfører en kulturgenstand, der er omfattet af reglerne om importlicens eller importørerklæring, jf. artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, uden importlicens eller importørerklæring, jf. forordningens artikel 4 og 5.

I det foreslåede *stk. 5* fastlægges det, at med bøde straffes den, der i en importørerklæring eller ved ansøgning om en importlicens giver urigtige eller vildledende oplysninger eller dokumentation, eller undlader at fremlægge relevante oplysninger eller dokumentation af betydning for sagen, som vedkommende er i besiddelse af, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning

Bestemmelsen vil også kunne omfatte den, der undlader at fremlægge oplysninger eller dokumentation, som vedkommende er i besiddelse af, og som vedkommende ved eller burde vide kunne tale imod, at genstandene er lovligt udført fra deres oprindelsesland.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der kan pålægges bødestraf uanset, at overtrædelsen af forbuddet alene kan tilregnes gerningspersonen som uagtsomt.

Det følger af forordningens artikel 11, at sanktionen skal stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen. I lyset heraf vurderer Kulturministeriet, at der kan være en række tilfælde, hvor der ikke bør pålægges straf for overtrædelse af forbuddet. Dette kan være under hensyn til overtrædelser af bagat-

telagtig karakter eller i tilfælde, hvor overtrædelsen ikke kan tilregnes den pågældende som forsætlig eller uagtsom.

I forhold til spørgsmålet om overtrædelser af bagatelagtig karakter, så kan der være tilfælde, hvor en genstand teknisk set er en arkæologisk genstand, men er af så almindelig og anonym karakter, at det ikke kan forventes, at gerningspersonen har opfattet den som en genstand, der kunne være omfattet af indførselsregler. F.eks. kan genstande som muslingeskaller fra bopladser eller flintafslag efter forordningens definition være arkæologiske genstande. I forhold til overtrædelser, der ikke kan tilregnes den pågældende som forsætlig eller uagtsom, kan man f.eks. have erhvervet en arkæologisk genstand under omstændigheder eller til en pris, der gør det naturligt at antage, at der er tale om en arkæologisk genstand, eller man kan have erhvervet en genstand, som det fremstår unaturligt at betegne som en arkæologisk genstand omfattet af reglerne, men hvor det efterfølgende ved toldkontrol konstateres, at der faktisk er tale om en arkæologisk genstand. Der kan f.eks. være tale om billige souvenirs, der fremstår uægte. Her må forholdet anses for at lægge under den nedre grænse for strafbare overtrædelser, medmindre der er særligt grundlag for at antage, at den, der indfører genstanden, havde viden eller mistanke om, at der var tale om en reel arkæologisk genstand. Også her foretages vurderingen som udgangspunkt af den kompetente myndighed forud for politianmeldelse.

Det samme gør sig f.eks. gældende for kravet om importørerklæringer for andre typer kulturgenstande, der er mere end 200 år gamle og har en værdi på over 18.000 euro stykket. Her vil den, der indfører en genstand, normalt kunne antage uden yderligere undersøgelse, at en genstand, man nyligt har erhvervet, faktisk har den markedsværdi, man har erhvervet den til, og såfremt det alligevel ved en nærmere undersøgelse fra den kompetente myndighed skulle vise sig ikke at være tilfældet, vil det igen kunne siges at ligge under den nedre grænse for strafbare overtrædelser.

Vurderingen heraf vil dog skulle foretages konkret. Det vil eksempelvis tale imod at anse forholdet for under den nedre grænse for straf, hvis forhold taler for at den, der indfører genstanden rent faktisk er vidende om, at genstanden har en højere markedsværdi, end han har betalt for den, f.eks. hvis køberen, i modsætning til sælger, kan sandsynliggøres at have gennemskuet, at et maleri er af en kendt kunstner.

Der kan endvidere være tilfælde, hvor en overtrædelse ikke kan tilregnes den, der indfører en genstand, som forsætlig eller uagtsom. Det er således ikke hensigten, at der pålægges bødestraf, hvis gerningspersonen ikke har haft en rimelig mulighed for at gennemskue, at en genstand er omfattet af reglerne eller at en oplysning er forkert, f.eks. fordi vedkommende har erhvervet genstanden fra en handlende, der har præsenteret dokumentation for genstandens proveniens, der er urigtig, men måtte forekomme troværdig. Ved proveniens forstås genstandens oprindelse og historik, i form af hvem der har ejet den og hvor den har befundet sig

Som udgangspunkt bør bødeniveauet svare til værdien af den eller de ulovligt indførte genstande, svarende til den allerede eksisterende straffebestemmelse vedr. de allerede gældende dele af forordningen. Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel.

Der henvises i øvrigt til punkt. 2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

I gældende ret findes der ikke en bestemmelse om strafskærpelse for overtrædelse af reglerne om importlicenser og importørerklæringer, som de følger af artikel 3, stk. 2, litra a og b, samt artikel 4 og 5 i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

Det foreslås, at der i lovens § 13, *stk. 4*, som bliver stk. 6, indsættes en henvisning til den foreslåede § 13, stk. 4 og 5, om straf for overtrædelse af reglerne i artikel 3, stk. 2, litra a og b samt artikel 4 og 5 i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, således at skærpelsesbestemmelsen også kommer til at omfatte reglerne om importlicenser og importørerklæringer.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at straffen efter det foreslåede stk. 4 og 5 kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der 1) ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, eller 2) hvis der foreligger skærpende omstændigheder, der kan sidestilles med nr. 1. Her sigtes til, at en person erhverver en kulturgenstand i udlandet og forsætligt eller groft uagtsomt søger at indføre den i Danmark med henblik på at lade den indgå i sin personlige samling eller lignende. Det er dog alene hensigten, at dette motiv for indførsel skal sidestilles med økonomisk vinding, når kulturgenstanden har stor værdi eller sjældenhed. Alle genstande under bilagets del C må anses for sådanne, mens genstande under bilagets del B som udgangspunkt kan anses for sådanne, hvis de i en dansk kontekst ville have været danefæ.

Det bemærkes, at henvisningen til det foreslåede stk. 4 og 5 vil indebære, at der kan idømmes fængselsstraf for groft uagtsomme overtrædelser af forordningens artikel 3, stk. 2. Givet sjældenheden af de genstande, der typisk vil være omfattet af reglerne om importlicens og importørerklæring, må der foreligge en særlig forpligtelse til at udvise stor agtpågivenhed ved erhvervelse og indførsel. Kulturministeriet finder det derfor rimeligt, at groft uagtsomme overtrædelser ligesom forsætlige overtrædelser skal kunne medføre

fængselsstraf. Der tænkes her navnlig på sager, hvor professionelle handlende med kulturgenstande groft tilsidesætter pligten til at udvise rimelig omhu, f.eks. ved at undlade at kontrollere proveniensoplysninger, som åbenlyst fremstår tvivlsomme.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Ordningen om importlicenser til arkæologiske genstande er ny, og der findes på nuværende tidspunkt ikke en kompetent myndighed med beføjelse til at udstede importlicenser.

Kompetente myndigheder er efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande artikel 2, nr. 5, defineret som de offentlige myndigheder, medlemsstaterne har udpeget til at udstede importlicenser.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 14 a vedr. udpegning af kompetent myndighed i henhold til forordningen.

Det foreslås i *stk. 1*, at kulturministeren udpeger den kompetente myndighed i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, jf. forordningens artikel 4, stk. 11.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at kulturministeren får mulighed for at udpege en kompetent myndighed i henhold til forordningen, som besidder de nødvendige faglige kompetencer til at behandle ansøgninger vedr. importlicens til arkæologiske genstande.

Da opgaven primært vedrører udstedelse af importlicens for arkæologiske genstande, forventes Nationalmuseet, der er Danmarks arkæologiske hovedmuseum, at blive udpeget som kompetent myndighed. Hvis erfaringerne skulle vise det relevant, vil kulturministeren i medfør af den foreslåede bestemmelse kunne udpege en ny kompetent myndighed uden fornyet lovgivningsarbejde.

I gældende ret er ikke fastsat bestemmelser om klageadgang for de afgørelser, som den kompetente myndighed under Kulturministeriet, vil komme til at træffe om ansøgning om importlicenser i henhold til artikel 4 i Europa-Parlamentets og rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande. Disse afgørelser vil derfor efter den almindelige retsgrundsætning om rekurs kunne påklages til Kulturministeriet.

Det foreslås i *stk. 2*, at afgørelser om afslag på importlicens i henhold til forordningens artikel 4, truffet af den kompetente myndighed, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Med den foreslåede bestemmelse vil afgørelser om ansøgninger om importlicenser til genstande omfattet af forordningens bilag, del B, som er den type ansøgninger den kompetente myndighed vil skulle behandle, ikke kunne påklages til Kulturministeriet. Afgørelsen vil kunne indbringes for domstolene i henhold til grundlovens § 63.

Den kompetente myndigheds stillingtagen til ansøgninger vil – navnlig i tilfælde, hvor der er risiko for afslag, hvor der typisk ikke vil foreligge formelle tilladelser fra oprindelseslandet – bestå i stillingtagen til forskellig dokumentation for genstandens proveniens, og ofte argumenter for, at genstandens oprindelsesland ikke kan fastslås pålideligt, og der derfor ikke kan tilvejebringes dokumentation for lovlig eksport herfra. Det kræver betydelig faglig indsigt at tage stilling til disse argumenter, og Kulturministeriet vurderer derfor ikke, at ministeriet som rekursmyndighed i praksis ville have forudsætninger for at tage kvalificeret stilling til den kompetente myndigheds vurderinger.

Der ses heller ikke nogen hensigtsmæssige muligheder for

at henvise klagebehandling til et nævn. Der er ikke noget eksisterende klagenævn, der er i besiddelse af ovennævnte faglige indsigt, og givet ordningens forventet beskedne omfang vil det ikke være hensigtsmæssigt at oprette et særligt klagenævn hertil.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 28. juni 2025, samtidig med at forordningens regler om importlicenser og importørerklæringer træder i kraft.

Der kan kun straffes for overtrædelser af forordningen, der begås efter lovens ikrafttræden.

Lov om sikring af kulturværdier i Danmark gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. lovens § 16, ligesom loven ikke indeholder hjemmel til at sætte loven i kraft for Færøerne og Grønland. Denne ændringslov gælder på den baggrund ikke for Færøerne og Grønland og kan ikke sættes i kraft for Færøerne og Færøerne.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om sikring af kulturværdier i Danmark og om supplerende bestemmelser til forordning om indførsel og import af kulturgenstande, jf. lovbekendtgørelse nr. 1267 af 25. november 2024, foretages følgende ændringer:

1. § 12 a, stk. 1, affattes således:

»Den kompetente myndighed, jf. § 14 a, stk. 1, vurderer efter anmodning fra told- og skatteforvaltningen om genstande, der efter toldloven er udtaget til kontrol, er omfattet af indførselsforbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, eller af reglerne om importørerklæring og importlicens i artikel 3, stk. 2, i forordningen.«

2. § 12 a, stk. 2, 1. pkt., ophæves, og i stedet indsættes:

»Politiet kan efter anmodning fra den kompetente myndighed, jf. § 14 a, stk. 1, efter reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 beslaglægge genstande, der vurderes at kunne være omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande eller af reglerne om importørerklæring eller importlicens i artikel 3, stk. 2, i forordningen. Politiet kan dog med henblik på efterfølgende vurdering fra den kompetente myndighed foretage en beslaglæggelse på eget initiativ, hvis formålet ellers ville forspildes.«

3. I § 13 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

»Stk. 4. Med bøde straffes den, der indfører en kulturgenstand, der er omfattet af reglerne om importlicens eller importørerklæring, jf. artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, uden importlicens eller importørerklæring, jf. forordningens artikel 4 og 5.

Stk. 5. Med bøde straffes den, der i en importørerklæring eller ved ansøgning om en importlicens giver urigtige eller vildledende oplysninger eller dokumentation, eller undlader at fremlægge relevante oplysninger eller dokumentation af betydning for sagen, som vedkommende er i besiddelse af, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.«

§ 12 a Forsendelser, der vurderes at indeholde genstande, der er omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande, kan tages i betragtning af told- og skatteforvaltningen eller politiet, når de i henhold til toldloven er frembudt korrekt, med henblik på at anmode Kulturministeriet om at vurdere,

1) hvilken del af den pågældende forordnings bilag genstandene er omfattet af, og

2) om genstandene er fjernet fra det lands område, hvor de er skabt eller fundet, i strid med dette lands love og bestemmelser.

Stk. 2. Told- og skatteforvaltningen eller politiet kan under iagttagelse af reglerne om beslaglæggelse i retsplejelovens kapitel 74 beslaglægge forsendelser, der vurderes at indeholde genstande omfattet af forbuddet i artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgenstande.

§ 13. ---

Stk. 1-3. ---

Stk. 4. Straffen efter stk. 3 kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis

1) der ved overtrædelsen er opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser, eller

2) der foreligger skærpende omstændigheder, der kan sidestilles med nr. 1.

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 6-8.

4. I § 13, stk. 4, der bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 3-5«.

5. Efter § 14 indsættes i *kapitel 5*:

»§ 14 a. Kulturministeren udpeger den kompetente myndighed i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/880 af 17. april 2019 om indførsel og import af kulturgjenstande, jf. forordningens artikel 4, stk. 11.

Stk. 2. Afgørelser om afslag på importlicens i henhold til forordningens artikel 4, truffet af den kompetente myndighed, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.«